

SZARVAS ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI ES SZÉPIRODALMI HETILAP.

Szerkesztőség:

Beliczey utca 11. szám. Hová a lap szellemi részét
illető közlemények küldendők.
Kéziratok vissza nem adatnak.
BÉRMENTETLEN LEVELEK EL NEM FOGADTATNAI.

Előfizetési árak:

Hétsz évre . . . 4 frt. — Félévre . . . 2 frt
Negyedévre . . . 1 frt. — Egyes szám . . . 3 kr.
MAGYAR HÍRLENYKINT EGYSZER VASÁRNAP.

Kiadóhivatal:

Beliczey-utca 11. szám. (saját ház.) Hová az elő-
fizetési pénzek intézendők.
Hirdetéseket jutányos áron elfogad.
BÉLYEGDIJ MINDEN HIRDETÉSÉRT 30 KRAJCÁR.

Salacz Ferencz jubileuma.

A Szarvasi Takarékpénztár e hó 4-én tartotta 28-ik évi rendes, illetve közgyűlését, u. i. ez alkalommal ünnepelte Salacz Ferencz vezérigazgató urnak 25 éves jubileumát. A gyűlés megnyitása után, melyen szokatlan sokan vettek részt — az ünnepelt nagytiszteletű Áchim Ádám lelkész ur üdvözölte, s beszédében különösen kiemelte az ünnepelt érdemeit az intézet felvirágzása s jó hírnevének megállapítása körül, s kérte hogy mint eddig, ezután is, a nála megszokott körültekintő s tapintatos eljárásával továbbra is vezesse a reá bízott intézet ügyeit, s eddigi működését a részvényesek meghálálni akarván; némi viszonzásul arcképet lefestették s a gyűlés-teremben elhelyezték mire lehullott az arcképet borító lepel, mit a jelenlevők viharos éljenzéssel fogadtak.

Salacz Ferencz vezérigazgató ur meghatótságában alig talált szavakat, hogy legnagyobb köszönetét nyilvánítsa a nem remélt, s nem várt megtiszteltetésért. — A közgyűlés ezután a mai nap emlékére, egy 2000 koronáról szóló alapítványt létesített, mely mindenkor Salacz Ferencz nevét viselendő, s ez alapítványnak kamatai minden év márczius 4-én, a legjobb előmenetelt tanúsító s kereskedelmi iskolába járó növendék kapja. A közgyűlés tovább menetele is folytonos ünnepélyes hangulatban folyt, s egyhangulag ellett határozva, hogy az áru és közraktár, mely már az első üzleti év lefolyása alkalmával is szűknek bizonyult, a kereset mérvéhez képest, 30,000 mmázsa gabona befogadására alkalmas új közraktár felépítésével megnagyobbitja. A közgyűlés befejezte után, a vezérigazgató

életése után a részvényesek szét szedtek, de csak pár órára, hogy aztán az nap este, az érdeklődő közönség hozzájárulásával annál impozánsabban adjon kifejezést az ünnepelthezi ragaszkodásának s érdemei méltatásának, az „Árpád“ szálló nagytörményben rendezett banquetten.

Szarvason, régen volt együtt oly szép, s az értelmiség minden ágát képviselő s oly számos tagból álló közönség, mint e hó 4-én este az Árpád szálló dísztermében Salacz Ferencz szarvasi takarékpénztári vezérigazgató tiszteletére rendezett banquetten, nem csak városunk, de a szomszéd Szt. Andrásról is számosan a B.-Szt.-Andrási takarékpénztár küldöttsége is eljött, hogy az ünnepelt iránti tiszteletét kifejezhesse. Este 7 órakor érkezett meg az érte volt küldöttség kíséretében az ünnepelt, kit a jelen volt vendég sereg viharos s szűnni nem akaró éljenzéssel fogadtak.

Az első fogás után, a rendezőség által erre felkért Szirmai Árpád plébános ur mondotta el szónoklati fordulatokban guzdag pohárköszöntőjét, s beszédében ékes szavakkal méltatta az ünnepeltet úgy is mint volt főszolgabíró, ki e tisztségben is a község s annak lakossága érdekeit mindig szem előtt tartotta, s különösen az 1879 és 1881-iki árvíz veszélyek alkalmával, teljes helyi ösmerete folytán két ízben ellenszegült a felsőbb helyről jött rendeleteknek, s inkább kész volt állásáról lemondani, mint sem a szerinte létes informatiók alapján adott utasításokat végrehajtani, s ez által községünket s annak határát két ízben mentette meg az árvíz veszélyétől. Majd mint a Szarvasi Takarékpénztár vezérigazgatója, önzetlen s fáradhatlan munkásságával a vezetésére bízott pénztézetet, a vidéki pénzin-

tézetek első közzé soroztatta; s népünket kiterjedt ösmerettségénél s tapintatos bánásmódjánál fogva folytonosan ösztönözte a takarékosagra, minek legnagyobb buzdósága az, hogy a szarvasi takarékpénztár betétei évről-évre növekszenek, szavait az ünnepeltnek életésével végezte.

Az imént elhangzott beszéd után Salacz Ferencz állott fel, s megható szavakban adott kifejezést — a közönség részéről irányában tanúsított elösmerés és jó indulatnak, s köszönetét fejezte ki különösen a jelen lévő számos hölgyközönségnek, kik nem riadva vissza az idő zordaságától eljöttek, hogy jelenlétükkel csak emléjék, s annál fényesebbé tegyék, e reá nézve örökké felejthetetlen percekét, mely édes percek öt eddigi fáradozásait nem csak jutalmazták, de további működésére is serkentőül hatnak.

A második fogás végeztével Méltóságos Gróf Bolza Géza, mint a B.-Szent-Andrási takarékpénztár elnöke szintén az ünnepeltre emelte poharát, s kérte őt, hogy mint eddig, ezután is tartsa meg az eddig tanúsított jó indulatát a Szent-Andrási társ intézet iránt. Majd Benka Gyula főgymnasiumi igazgató sikerült hasonlat kíséretében, melyben a takarékpénztár és a főgymnasium közötti hasonlatosságot tüntette fel, s megemlítvén azt, hogy az ünnepelt kinek tiszteletére ma ide összegyűltünk a szarvasi főgymnasiumnak egykor szintén növendéke volt, s azon óhajának adott kifejezést, hogy a vezetése alatti főgymnasium minden növendéke az ünnepelthez hasonló sikerekkel érthesse el, szavait az ünnepelt életésével fejezte be. — Ezután szállaltak meg Dr. Kráczmárik János főszolgabíró, Darabos Sándor Szent-Andrási ref. lelkész, majd Dr. Szemző Gyula ügyvéd

SZARVAS ÉS VIDÉKE TÁRCZÁJA.

A képzelet.

Repülj, repülj merészen a magasba,
Fel, bontsd ki szárnyad, képzelet!
Hagyá itt a föld mocskos durva göröngyét
Felejtse a szenvedést, az életet!
A föld rögéről ideál honába
Vidd fel bus, tépelődő lelkemet!
Hol tisztultabb a lélekör, szebb a lét,
Gyönyör a vágy s az ábránd lán való
Ott álmodozzam és szívjam mézét
Az ábrándnak, mely boldogságadó!

Szálló felhőnek, surranó laboknak
Elzengem szívem mela bánatát;
Mi lelkesít, gyötör és forr szívemben
Arra a dal vigaszt es nyihet ál;
S vigaszt találok a csendben, magónyban
Elhallgatva a madarak dalát:
De midőn elragadja lelkemet,
Egy szebb világba — hol az ideál
Uralkodik — tündér képzelet,
Lelkem boldogságot akkor talál!

Kikergette. . .

Bózsár Emma nem szerette az urát. Már akkor sem szerette, mikor völégénye lett. Vagyis nem szerelemből, hanem kényszerűségből ment hozzá. Apjának minden vagyonát elnyelte és felemésztette a politika az egyensúlyt Kovácsy Géza hozta helyre, ki mikor oltárhoz vezette a bálkirálynőt, egyuttal lefizette új apósa régi adósságait.

Pompás palotában lakott Bózsár Emma — egyedül. Azaz, hogy cselédjeivel, a férjével meg — bánatával olyan véghetetlen egyedül érezte magát! A rideg pompájú termek a pompás fogatok, a férj alázasos kedves kedései nem nyújtottak neki semmi, de semmi kárpótlást. A fényezés tekintetében páratlan, szalon, mely egy-két száz vendéget is könnyen befogadott. Emma férjhezmenetelénél: hatodik hónapjában sem látott egyetlen vendéget. Az esküvő óta még csak egy lánygot sem gyújtottak fel.

Hanem egyszerre, mintha csak kieserített volna Emmát. Nem sopánkodott, nem tépelődött, nem kesergett többé régi kedélye visszatért, jókedvű lett, tudott már mosolyogni és mosolygása nem volt álarcz, mely alatt elfojtott könnyek, keserű panaszok rejtöztek volna.

Mi okozta a változást? A bubánatos szép asszony reggel még igen lágyadtan kelt fel helyem párnáiról belebuj csipkés pongyolájába, könnyed papucsába, és mintha az egész éjjelt keresztül tanzolta volna, alig vonszolta magát az ablak melletti puffra. Üres érdek-

telen tekintetet vetett az utcára, nézett anélkül, hogy látott volna ott valamit. Egyszerre dobpergés riasztotta fel különös bénaságából, minden csep vére a fejébe tódult, mohó érdeklődéssel nézte az elvonuló katonákat. Megérkezett az ezred Boszniából.

A poros, elfáradt, bágyadt fiuk utolsó erejüket összeszedve vigan, katonás léptekkel haladtak keresztül a széles utcán kísérve az unjogó néptömeget melyben apa anya testvér leste a pillanatot, mikor keblére ölelheti a drága visszatérőt.

Jakabfy Ottót nem várta senki. A kapitánynak nem volt senkije. Bózsár Emma már 50 lépésnyiről észreveszi a tiszt sápadt arcát és kezét szívéhez szoritja. A tiszt szeméi pedig végig futnak a palota első emeleti ablakain és megállnak ott, honnan egy szép érdekes fő kandikál le a kövezetre.

Szemeik találkoznak, a kapitány kardjával tiszteleg Emma fejével int és — és aztán elhajol az ablaktól. Könnyeit törli.

Fél óra múlva ott volt a kapitány és Bózsár Emma tudta, hogy elfog jönni. E fél óra épp elég volt arra, hogy megfésültesse magát és felöltözködjék. Mikor a kapitányt jelentették csak egy rózsza hiányzott még csak a hajából. Egy szép thea rózsza. Pedig hat hónap óta nem tűzött magára virágot.

A kis szalonban fogadta Emma a kapitányt. Igen egyszerű volt a viszontlátás. A tiszt néhány üdvözlő szót mondott gépiesen öntudatlanul kezét csókolta és nem vette észre, hogy Emma keze foró és reszkető az övében. Szemben találták egymást s nem

mint a B.-Szent-Andrási takarékpénztár ügyésze mindnyájan az ünnepeltet méltatva s élteve.

Utolsó szónok Kollár Lajos, városunk e közkedvelt humoristája volt, kit humora ez alkalommal sem hagyott cserben, beszédének különösen azon része kelteft általános derűtséget, midőn az ünnepelt vezetése alatti pénzügyi adósait, mint annak fentartóit élte, s egyuttal a társulat titkárát felkérte, hogy a jövő közgyűlésen mutassa be azoknak névjegyzékét, kik az intézetnek már huszonöt éve adósa is a hajt elején vagyunk, oly hévvel s oly buzgalommal tánczoltatta a jelen volt hölgyeket akár csak farsang közepén.

Asztal bontás után a közönség a szomszédos kaszinó helyiségeibe vonult, s hogy később annál jobb kedvel térjen vissza a már most tánczteremmé alakított helyiségbe, hol is a tánczra mindég kész ifjuság, daczára annak, hogy nagyon is a hajt elején vagyunk, oly hévvel s oly buzgalommal tánczoltatta a jelen volt hölgyeket akár csak farsang közepén.

A közoktatásügy a költségvetésben.

** Nem kell kétségbeesetten üres és az unalomig agyoncsépezt frázisokkal előállanunk. Elég, ha a rideg számoknak további bizonyításra nem szoruló, megdönthetetlen tanulságaira hivatkozunk...

Ha az 1897. évre előirányzott költségvetésre csak egyetlen pillantást vetünk is, azonnal szemünkbe ötlök, hogy a közoktatásügyi miniszterium dotációjá szinte száználmas a többi miniszteriumokéhoz képest.

Az állam rendes kiadásainak összesen 441,275,181 millió forint van előirányozva. Ebből az óriási összegből a szó szoros értelmében vett kulturális célokra a közoktatásügyi miniszteriumnak voltaképpen elenyészően csekély összeg jut; tudniillik: 12,140,122 millió forint. Az aránytalanság megdöbbentő, ha figyelembe vesszük, hogy a belügyminiszterium 16,447,501 millió, a pénzügyminiszterium 75,197,236, a kereskedelmi miniszterium 93,514,166 millió forinttal van dotálva.

Ha ennek okát kérdezzük, mindig azzal válaszolnak, hogy az államnak nem lehet feladata, hogy a kulturális törekvéseket a maguk egészében teljesen a saját erejéből mozdítsa elő. Hiszen mindenki tudja, hogy a mostani fegyveres béke milyen évről-évre növekvő terheket ró az államra felhozzák tehát, hogy a társadalom működjké közre a kultúra megerősítésére, ő álljon szolgálatába az általános felvilágosodás eszméjének.

Nem akarunk ezuttal a fölfogás téves voltával foglalkozni. Az nem célunk, hogy a közoktatásügyi miniszterium, egész budget-jére terjeszkedjünk ki. Csupán arra szoritkozunk, hogy röviden

den feltüntessük az államnak a közoktatásügyhöz való ama viszonyát, amely a költségvetési előirányzat számadataiban jut kifejezésre.

A felsőbb tanintézetek részére 1,660,252 forint áll rendelkezésre, mely összegek legnagyobb részét a budapesti királyi egyetem (866,670 forint) a kolozsvári egyetem (356,280 forint) és a Józsefműegyetem (290,883 forint) kapják. Mint látjuk, a kormány még mindig nem gondol arra, hogy a vidék valamely góczpontján, legyen az akár Kassa, Szeged, Temesvár, Debreczen, felállítsa a harmadik egyetemet, melynek kiváló fontosságát a közművelődések a magyarság szempontjából nem lehet eléggé hangsúlyozni. Sőt még az is valószínű, hogy a vidéken felállítandó egyetem tanárai inkább igyekeznének jó tanárok és törekvő tudósok lenni mint a budapestiek, akik (tisztelt a kivételeknek) egyetemi katedrájukat jövedelmező tankönyvek gyártására; kiterjedt, busásan hajtó praxis szerzésére, kellemes semmittevésre, képviseleti mandátumok könnyebb és olcsóbb elnyerésére fordítják.

De hát a pénzühiány minden hasznos terv megvalósítását elodázza, amint egyelőre lehetetlené teszi, a műegyetemek égetően szükségese, már régóta kilátásba helyezett kibővítését is.

A középiskolák szükségletét az 1897 évre 2,326,241 forinttal fedezik. Állami gymnasiumok 641,677 forintot igényelnek, a mi a múlt évhez viszonyítva 105,756 forint többletet jelent. A több költséget főleg a már tavaly megkezdett új általánosítások és az újonnan felállított állami gymnasiumok költségei okozták. Ezek a műveletek, tekintettel az államnak biztosított föfelügyeleti jogára, valamint a legtöbb vidéki intézet zilált jogi és fenntartási viszonyaira, állami és tanügyi politikai szempontból igen fontosak és elismerésre méltóak. Az állami reáliskoláknak 770,590 forintot irányoztak elő, mi a gymnasiumok költségével összehasonlítva, meglehetősen nagy összeg, azonban abban leli magyarázatát, hogy a kizárólag állami kezelésben levő reáliskolákkal szemben a legtöbb gymnasiumot egyházak, községek, vagy magánosok tartják fenn. Mindazonáltal az állami méltányosságból is bizonyos fontos érdekek biztosításának szempontjából a felekezeti törvényhatósági és községi középiskolákat is 458,100 forinttal segítyezi. Igen örvendetes körülmény, hogy az állam a magyar társadalom által eddig nem eléggé felkarolt magasabb leánynevelésre is kiváló ügyet vetve, az állami felsőbb leányiskolákat 336,436 forinttal dotálja.

A közoktatásügynek kétségkívül legfontosabb ága a népnevelés, s így természetesen, hogy számára 5,009,730 forint jutott. Ebből a tételből 2,273,036 forint esik az elemi népiskolákra, míg a többi összeg a polgári iskolák, tanítóképzők és kisdudóvók között oszlik meg. Az elemi iskolai tanítói fizetéseknek az 1893 évi 26. t.-cz. értelmében 400 frtnyi minimumra történt kiegészítése

450,000 forintot igényelt a tanítók anyagi helyzetének javítására még az a fontos, azonban a költségvetést ismét megterhelő újítás történt, hogy mind amaz állami néptanítók fizetését, akik járási vagy megyei székhelyen működnek, 500 fortra emelték. Figyelemre méltó, hogy az ezredéves ünnep alkalmával szervezett 400 új iskola 198,000 forint előirányzati többlettel terheli a költségvetést.

A felső nép és polgári iskolák, elemi és polgári tanító-képzők, valamint kisdudóvó intézetek költségvetésében szintén az a sok tekintetben üdvös tendencia nyilvánul, amely ezeket az intézeteket fokozatosan államosítani kívánja.

A szakiskolák előirányzata aránylag csekély, csupán 287,045 forint. Ennek az a magyarázata, hogy pl. az iparos tanulók iskoláit nagyobbára az ipardijából és pénzbürségekkel a vármegyékben létesített ipariskolai alapok tartják fenn, a kereskedelmi iskolák pedig többnyire községek és magánosok kezében vannak.

Az emberbaráti tanintézeteknek u. m. a siketnémák, vakok és hülyék iskoláinak, fájdalom csak 175,006 forint jutott. Természetes, hogy az ilyen fogyatékos anyagi eszközökkel ellátott intézetek a legjobb akarat mellett sem felelhetnek meg teljesen hivatásuknak. Az állam ezen a téren a társadalom támogatására tulajdosan számít, pedig hazánkban korántsem mutatkozik akkora érdeklődés az ilyen emberbaráti intézetek iránt, mint a nyugateurópai államok némelyikében. Segíteni azonban ezeken az állapotokon egyelőre, a szükséges pénz híján rendkívül bajos.

Hiszen, az egész közoktatásügyi költségvetést a vas kényszerűségből kifolyó viszonylagos fukarság jellemzi. A pénz a „nervus rerum gerendarum” más tárgyak felé folyik és emellett a meddőség mellett a vezető körök fáradhatatlan buzgalma is csak fél munkát hozhat létre.

HIREK.

— **Köszönetnyilvánítás.** A főgymnasiumi Vajda-önképzőkör febr. 27-iki hangversenyének rendező bizottsága kedves kotelességének tartja ez uton is kifejezni hálás köszönetét a közreműködők szives fáradozásairt nevezetesen Adámy Rezső tanár urnak, ki fáradhatalan szakavatott működésével, Benka Ilona, Borsits Mariska, Lovatka Ilona és Mihályi Melán kisasszonyoknak, valamint Fertig Alajos tanár urnak, kik köztesztésben reszesült szavallattal, ének — és zene-számakkal gazdagították a hangverseny műsorát. Nem különben köszönettel tartozunk a nagyközönségnek, mely szépszámm megjelenésével és kegyes felülfizetésével az est anyagi sikerét létrehozta. Az összes bevétel 207 forint 25 kr. kiadás 23 forint 54 kr. így a tanulói segélyegylet alapjának javára 183 forint 71 krt adhatunk. Felülfizettek: Mikolay Mihály 46 forint, Chovan Károly,

volt a régi viszonyról egyiknek sem szava a másikhoz. A kapitány nem kiáltott fel s nem kérte Emmától. Az Istenért, mit cselekedett! Hogy adhatta szívét annak a pénzes zsáknak. Hogy mehetett nőül ehhez az emberhez, mikor engem szeret.

S ha a kapitány így szólott volna, Bozsár Emma nem-e ezt felelte volna: Igen szerettem önt, viszont szerettem, noha soká be nem vallottuk ezt, egymásnak. Hallgatásunk volt vallomásunk, némaságunk volt meg egyezésünk. De hát soha sem lehettem volna az öné Szegények vagyunk mint a templom egerek, én is, ön, is. Hajoltam hát atyám kívánságának és elmentem ahhoz az emberhez, kit nem szerettem és a kit most férjemül tisztellek. Rosszul tettem? De hát mit tehettem volna!

De most sem szóltak szerelmükről egy szót sem Emma, mint azelőtt mindig, most is leült a zongorához eljátszotta az ő és a kapitány kedvenc dalait, egyiket másikat a tiszt énekek kísérette.

A hazatérő férj félhomályban találta őket, de azért a szemei rögtön észrevették a kardbojtos vendéget. S nagyon kellemetlenül hatott reá a látogató.

Pedig azután minden nap eljött. Délután négykor bejelentette magát. Kezet csókolta az urnóknak, pár köszöntő szót váltottak és Emma mindjárt leült a zongorához.

Igy ment ez hónapokon keresztül. A kapitány, ha elment, izgatottsággal leste a holnapot, az éjjelt álmatlanul töltötte, a délelőttöt lázas izgatottságban és boldogan ugrott fel ágyáról, hova leheveréselt, mikor

a templomra a félnegyvet jelezte. Emma is izgatottan várta a négy órát Eljön-e kérdezte önmagától? S ha nem jön el? Nagyon dobant azután a szíve, mikor behozták aztán a kapitány névjegyet.

A férj sokat lepszélődött egy idő óta a felesége körül. Látszott, hogy nem tetszik neki Emma bizalmas barátja. Egyszer azután szóba is hozta a neje előtt, hogy nem találja-e különösnek, hogy Jakabfy minden nap elfogadja. Ő annak találja és a világ is annak fogja találni.

Bozsár Emma olyan tekintetet vetett az urára, hogy annak torkán akadt a szó.

Egyszer a kapitány nagyon izgatottan rohant Kovácsékhoz, bejelentés nélkül futott be Emmához, Emma ijedten sikeltott fel, mikor a kapitány dult arcát meglátta.

— Az Istenért, mi történt?

A kapitány egy székbe hanyatlott.

— Áthelyeztek Zágrádba!

A szomszéd szobában, egy kis könyvet forgatva kezében gonoszul mosolygott, az aranymetszeti lapok közé az ördögös mesét az áthelyezést kiegészítő pénzes zsák.

— S mikor megy?

— Öt nap Mulva jelentkeznem kell az ezred parancsnoknál.

Emma nagyon szomorú lett lehajtotta fejét és nem jutott eszébe a zongora. Eltűnődött.

A kapitány azonban ki van cserélve.

Odahajolt a néma nőhöz, és homlokon csókolta.

A férj a szomszéd szobában úgy tett mintha semmit sem vett volna észre. Öt nap mulva egy is megszabadulok tőled! Ezzel biztatá magát. Emma azonban bibor piros arczezal szökött fel helyéről, ajkait sértő szó akarta elhagyni. De a kapitány kezével lefogta a fiatal asszony ajkait és lázasan összefüggéstelenül beszélt ott neki régi, végtelen szerelméről.

— Igen szeretem. Szeretem. S ön mit akar? Hagyja azt az embert. Mit törődik vele. Szeressük egymást vigasztalódjék a vagyonában... Halgasson meg Emma... Megöltm azt az embert... Megölöm... Nem akar szeretni?..

Emma megsemmisülten hallgatá e szavakat, melyek forrón szerető szívéhez szóltak. De szívét körülpán-czózá a női tiszteség. Megvárta míg a kapitány elhallgatott és azután így szólt élesen, lesújtóan:

— Ön örült vagy részeg? Nem tudom mi hatalmazta fel ilyen kijelentésekre. Nagyon merész ember ön kapitány uram és nem számolt le, hogy ha egy nőt megsért, elégtétellel is tartozik. De ön magam veszem meg magamon az elégtételt, kapitány ur távozzék innen ha azt nem akarja, hogy férjemmel kergettessem ki!

S Jakabfy Ottó kitántorgott. A szomszédos szobában még kárörvendőbb arczezal vigyorgott, a kis könyve lapjaira Kovácsy Géza, a férj, a pénzes zsák.

Medveczky József, Ridegh János 2—2 ft. Haviár Gyula 1 frt 80 kr. Slajcho Mihály 1 frt 70 kr., Kazinczy Kamilo 1 frt 40 kr. Ponyiczky Máté, Popjak 1 frt 20 kr. Sterbecz Gábor 1 frt 10 kr. Dancs Béla, Horváth Dezsőné, Bielek Zoltán, Dr. Déri Henrik, Áchim Ádám, Nemini, Kmetz Mihály, Grabenhof János 1—1 frt. Valentinyi Jenő, Salacz Józsefné, Papp István 80—80 kr. Dr. Sziráczy János 70 kr. Balla, Neumann Jenő, Mócskányi József, Margócsy Gyula, Delhányi Zsigmond, Bakay Sándor, Vitéz Lajosné, Eszes Mihályné, Fischer Sándor, Ponyiczky Györgyné, Udvardy Sándor 40—40 kr. Csernák, Krcsmárik Jánosné 20—20 kr. Borsits Ignác 10 kr.

— **Raktárépítés.** A Szarvasi Takarékpénztár a nagy termény és áruaktár felépítését márczius 20-án délelőtt 11 órakor fogja válatba kiadni, úgy hogy az új 24000 mm. befogadási képességű raktárépítés aratás előtt teljesen befejezendő lesz.

— **Táncmulatság.** A szarvasi iparos ifjak mult héten, vasárnap a központi kávéház összes termeiben sikerült táncestélyt rendeztek. Az első négyest 58 pár táncolta. Összes bevétel volt 113 frt 90 kr. Kiadás 73 frt 90 kr. Maradt tiszta haszon 40 frt mely öszeget a rendezőség az iparos ifjak önképző köré könyvtárának gyarapítására juttatott.

— **Sorozás.** Városunkban az idei sorozás a jövő hóban a következő sorrendben fog megtartatni. Sorozás alá jönnek az 1876-ik, 1875-ik és 1874-ik években született hadkötelesek. Április 2-án Őcsöd és Kondoros község mind a három korosztálya, április 3-án Szent-András község mind a három korosztálya. 5-en Szarvas első korosztálya 1—250 sorszámgig, 6-án folytatólag, a 251 számtól végig és a második korosztály mind. 7-én, a harmadik korosztálybeliek és az idegenek jönnek sorozás alá. A sorozás minden nap reggel 8 órakor veszi kezdetét s így figyelmeztetnek a hadkötelesek, hogy pontosan és tisztán jelenjenek meg a sorozó bizottság előtt.

— **Eltűnt.** Molnár György szarvasi illetőségű 20 éves ifju mult hó 26-án atyja lakásáról eltávozott s azóta nyoma veszt. Felkértenek mindazok kik a nevezett ifjuról valami felvilágosítást tudnak, azt a szolgabírói hivatalban jelentsék.

— **A katonai lóvásárok tervezete.** Vidékünkön a következő időben és sorrendben fognak megtartatni a katonai lóvásárok: Szarvason márczius 11-én Orosházán 13-án, Csabán 15-én, Füzes-Gyarmaton 26-án, Aradon 17-én, Kunagótán 19-én, M.-Bodzásón 22-én, Nagy-Lakon 24-én.

— **Letartóztatott választási elnök.** A szegedi törvényszék elrendelte Pintér Gyulának a Szentesi Lap szerkesztőjének és a márczius 8-iki választási küldöttségi elnöknek letartóztatását. Pintér a Sima-párt egyik vezérémbere és azért rendelték el letartóztatását, mert a kovácslázi jegyző korában állítólag szabálytalanságokat követett el. Pintér Gyulát egy ízben már letartóztatta a törvényszék, de akkor szabadlábra helyezték. Mint ma Szegedről jelentik, Pintér a rendőrség sehol sem találta, de különben letartóztatására szükség nem volt, mert ma délelőtt önként jelentkezett a törvényszéknél. Az eset most, közvetlenül a választás előtt nagy fölűnést okoz.

— **A „Békésmegyeiek segítő egyesülete** Budapestén 1897. évi márczius hó 14-én, vasárnap, délután 4 órakor, VIII. Üllői-ut 66. sz. a közgyűlést tart, melynek tárgyai: 1. Évi jelentés. 2. Felügyelő bizottság jelentése és a számadások felülvizsgálata; a tisztí karnak s a felügyelő bizottságnak felmentése. 3. A tisztikar, választmány s felügyelő bizottság és pótagok választása. 4. Indítványok, melyek a közgyűlés előtt 14 nappal a választmánynak írásban bejelentendők. A vidéki tagok az alapszabályok 24. §-ában előirt módon gyakorolják szavazati jogaikat.

— **Jegyzői állás.** Tótkomlóson f. hó 26-án fog egy jegyzői állás választás útján betöltetni. A kérvények f. hó 20-ig adandók be az előjárásghoz.

— **A vörheny járvány** Szentandrásón oly nagy mérvben terjed, hogy a hatóság kénytelen volt a községben utcazi biztosokat kirendelni.

— **A gyümölcs fatenyésztés** iránt érdeklődő faiskola kezelő tanítóknak, továbbá magánosoknak és gazdasági alkalmazottaknak gyümölcsfatenyésztésben és faiskola kezelésben való kiképzetése céljából Keszthelyen és Kolozsmonostoron tanfolyam állított fel.

— **Új irtószer.** Kértékony állatok u. m. phloxera peronospora, férgek egerek stb. szőlőkből és szántóföldekből tökéletesen kiirthatók a cs. és kir. szabad „Viktória” műtrágyával, melyet Pongrácz Károly (Budapest, Dohány u. 74.) talált fel. Felvilágosítás és prospektus ingyen.

— **Lili.** Ez a neve egy új hajszinezőnek, melyet Csikós Ferencz (Budapest, Kigyó utca 10.) talált fel.

E hajfestővel minden színű: fekete, barna, szőke haját lehet előállítani. A „Lili” hajszinező hiteles törvényszéki vegyész vizsgálta meg, s a székes főváros elsőrendű fodrászai az összes eddig forgalomba hozott hajszinezők fölé helyezik.

— **Kirántott piócza.** A békés-csabai lakosok sötét jövő elé néznek, mert ha a „Gyógyszerési Értesítő” igazat mond, akkor Békés-Csaba ama városok sorába tartozik, amelyekben bolond dolgok estek meg, mint például Kókán, ahol a lencse játszott különös szerepet. A nem mindennapi históriát a következőkben adjuk elő. Csabán egy paraszt tüdőgyulladásba esett s a doktor „rendelt.” Rendelt pedig tízenkét darab pióczát s digitalis-ipecachuana infuzumot. Azután tovább ment, hogy más betegeket látogasson meg. A beteg paraszt fámíliája nem valami jól értette meg a dolgot s ostobaságot csinált. Az infuzummal bedörzsölte a paraszt oldalát, a pióczákból pedig beadtak neki egyet. A paraszt különösen találta ugyan a gyógymódot, de azért megis hozzáfogott ahhoz, hogy a szerencsétlen pióczát annak rendje és módja szerint bevegye. A piócza, ami nincs ilyen bánásmódi.öz szokva, eleinte csak tűrte, hogy a beteg nyelegeti, de azután, mikor már ropogtatni is kezdtek, belekapaszzkodott a paraszt nyelvébe s azt gondolhatta magában, hogy most már nyelheksz, ha tudsz. A paraszt persze ordítani kezdett s azt kiabálta, hogy fenelátott olyan orvosságot, amely nem hagyja magát. A rosszul sikerült kísérlet után mikor a nyelvretapadt pióczát jól megszórták s az a maga szokása szerint leestett, a család tanakodni kezdett, hogy mily módon diktálja a betegbe ezt a csipkedő medeczinát. Legjobb ötlete a paraszt feleségének lámadt aki a tízenkét pióczával a konyhába sietett s aki mindannyit kirántotta, persze só nélkül, mert az egyik már alaposan meg volt szóva. Ily körülmények között a tüdőgyulladásos ember immár vígan szedegette be a kirántott pióczákat s azt mondta, hogy jó, jó, csak hogy meg káposzta kellett volna hozzá, miként a csikhoz. Az orvos, hogy másnap megjelent s hogy meghalálta a történeteket, verejtéket kezdett izzadni s az állapota csak akkor javult, mikor a paraszt dicsőírní kezdte a medicinát s mikor kijelentette, hogy sokkal jobban érzi magát. És nem mondott valótlan mert mindamar fölépült s vígan ment a do'ga után. A dolgban csak az orvos járt rosszul, mert azóta a beteget arra kéri, hogy nekik is kirántott pióczát rendeljen, mert attól biztosan meggyógyul. Igen valószínű azonban, hogy ez az állapot nem soká fog tartani s hogy pár esztendő múlva jó lesz elnyargalni annak a kiváncsinak, aki Békés-Csabán megfordul s ott ezt a kérdést veti föl: „Ugyan kérem, itt ették meg a kirántott pióczákat?”

— **Idők jele.** Egyik legmegbízhatóbb forrásunkból kapjuk ma, az utóbbi években szépen fejlődött gazdasági gépiparunk sajnálatos hanyatlását tanúsító azon értesítést, hogy hazánkban legrégebb és legtekintélyesebb vállalatainak egyike: a Schlick-féle vasöntőde és gépgyár r. t. Budapeston, a gazdasági gépek és eszközök gyártását ezentul jóval szűkebb keretre szorítja, a mennyiben ezen gépek és eszközök nagyobb részének további készítésével felhagy és a raktáráiban felhalmozott nagy mennyiségű ilyenemű gépek és eszközöknek, minden elfogadható árrban való elárúsítását, úgy egyenként, mint csoportokban határozta el. Mint a helyzet ösmerői báran regisztrálhatjuk, hogy ezen derék vállalatnak eme részletes visszavonulása a gazdasági gépszakmától, tisztán csak e téren dugó, áldatlan versenyben nyeri magyarazatát, mely szűk segersé tette volna azt, hogy országiszerte kitűnőnek elismert gyártmányainak minőségét, a melyen leszorított árakkal hozza összhangzalba. A társulat, melynek készítményei a legutóbbi millemaris kiállításon is méltó feltűnést keltettek és a legnagyobb kitüntetést: a díszoklevelet nyertek el, semhogy az üzletvezetés régi, dicséretes tradíciójától eltérjen, miután meggyőződött arról, hogy jó árut, a mi piaci árak mellett, csak veszteséggel hozhatna forgalomba, inkább lemondott a további versenyről, élénk sajnálatára a hazai gazdaközönségnek, mely bizonyára fájdalmasan fogja nélkülözni ezen jeles, megbízható cég, szolid gyártmányait és nagy kárára gazdasági gépiparunknak, melyben egyelőre pótolhatatlan hézagot hagy maga után. Hallomás szerint, a társulat ezentul fokozott tevékenységgel fog a már eddig is virágzó többi osztályainak, mint: hid-, gép- és waggon építészeti, vas-, horgany- és ércöntőde, épületlakatosság, vasszerkezetek stb. minél nagyobb mérvben való fejlesztésére törekedni.

Gazdasági gépiparunk.

Gépiparunknak még folyton erős versenyt kell küzdenie a külföldi gyárakkal, a mi annál feltűnőbb, mert hazai gépiparunk az utolsó tíz esztendőben a külföldi gyárak produktumait hasznavehetőség és jószág tekintetében elérte s némi tekintetben túl is szárnyalta.

A hazai gépipar tehát már csak ezen szempontból is megérdemelne a felkarolást, a melyet azonban mindéddig elérni nem tudott.

Ilyen körülmények között nem csoda, hogy általánosságban pangás észlelhető a gépipar, különösen pedig a mezőgazdasági gépipar terén s legtekintélyesebb iparvállalataink csakis a legmesszebbmenő erőfeszítéssel bírják ki a versenyt s akadályozhatják meg, csak hogy el ne nyomassanak.

Igaz ugyan, hogy az egyes birtokosokat nem lehet kényszeríteni arra, hogy hol szerezzék be szükségleteiket, sem arra, hogy kísérletezősebbe bocsátkozzanak, de azért mégis kötelességünknek tartjuk figyelmeztetni arra a küzdelemre, melyet gépiparunk folytatni kénytelen, mert csaknem teljesen mellőztetik a szállításokban.

Igen helyes utat választott magának az „Első Magyar Gazdasági Gépgyár Részvénytársaság,” midőn gépjéveit a

nyilvánosság elé lépett s a lefolyt ősz idején azokat minden megtartott versenyen előnyösen bemutatta, gőzcseplő-gépeink nyilvános bemutatására pedig költséget nem kimélve, maga rendezett nyilvános csépléseket, reá bizván az elbírálást a legilletékesebb tényezőkre a Gazdasági Egyesületekre.

Ily eljárást követve, az ország több részében, így Győrött, Debreczenben, Szegeden, Kolozsvárt stb., tartott nyilvános csépléseket, hol azt tapasztaltuk, hogy a magyar gazdaközönség érdeklődése nincs teljesen megbénítva, csak módot kell nyújtani arra, hogy a régi közmondás ellenére ne a maga kárára tanuljon a magyar.

Alkalmunk volt ezen nyilvános csépléseknél jelen lehetni s most, a midőz az idei szükséglet beszerzése aktualissá vált, készséggel hozzuk nyilvánosságra például a „Győrvidéki Gazdasági Egyesület” által az „Első Magyar Gazdasági Gépgyár Részvénytársaság” részére kiállított bizonyítványt, a melyből alkalma nyílik a magyar gazdaközönségnek hazai gyártmányaink felől illetékes véleményéről tudomást szerezhetni. A kérdéses bizonyítvány a következő:

94
gazd. egy. 1896.

BIZONYÍTVÁNY.

Az Első Magyar Gazdasági Gépgyár Részvénytársulat által a győrvidéki gazdasági egyesület ellenőrzése mellett folyó évi szeptember, illetőleg október hónapban Kismegyer pusztán rendezett próbacseplés megbíráására kiküldött bizottság jelentése és az ahhoz csatolt szakvélemény alapján igazolja a győrvidéki gazdasági egyesület, hogy az elől nevezett gépgyár által bemutatott gőzmozdony és cséplőgép folyó évi október 3-án Milkovich Imre gazdasági egyesületi másodiklének vezetése alatt Ottinger Albin kismegyeri jószág kormányzó és Purgly Zsigmond választmányi tagokból, Prager Zsigmond kir. kazánmémnök egyesületi szakértő és dr. Kunecz Jenő jegyzőkönyvvezető egyesületi titkárból álló bizottság által tiztetesen megvizsgáltatott és működése szakszerűen ellenőriztetett; a gép a próbacseplés napját megelőzőleg a fentnevezett kismegyeri gazdaságban folytonos működésben volt s úgy az ezen idő alatti működése, az azt ellenőrző kismegyeri jószágkormányzóság állítása szerint, mint a próbacseplés ideje alatt az egész bizottság igazolása szerint kifogástalan és minden tekintetben kielégítő eredményű volt. A lokomobil, melynek szerkezete a külföldi gyártmányokéval a párhuzamot báran kiállja, nyugodtan és egyenletesen dolgozik. A gőzt könnyen fejleszti és óránként átlag 54 kilogramm k' szonét fogyasztott.

A cséplőgép vasszerkezettel van ellátva és alapos szilárdságra vall. Maximális munkaképessége 20 kéve percenként és ezen erőtelített munka mellett sem volt számbavehető magvesztés megállapítható. Rendes munkaképessége óránként 850 kévére rugott, habár az elcséplelt gabona kissé nedves volt. A bizottság megelégedését és tetszését különösen a gabona osztályozás (sörtározás) tökéletessége nyerte meg; a szemeken zuzódás nem észleltetett.

Mindezek alapján az Első Magyar Gazdasági Gépgyár Részvénytársulat által bemutatott gőzcseplőgép szerkesztéséről és működéséről a legteljesebb megelégedéssel lehet nyilatkozni.

Kelt Győrött, 1896. november 9-én.

Dr. Kuncz Jenő s. k., Gr. Laszberg Rezső s. k.
a győrvidéki gazda a győrvidéki gazd.
sági egyesület titkárja egyesület első alelnöke.

A szerkesztésért felelős: SÁMUEL ADOLF.

H I R D E T É S E K.

Árlejtési hirdetmény.

A Szarvasi Takarékpénztár által épített elrendelt 24000 m. m. gabona befogadására alkalmas termény és áruaktára vonatkozólag.

A Szarvasi Takarékpénztár igazgatósága ezenel írásbeli zárt ajánlati versenytárgyalást hirdet a termény és áruaktári telepen circa 30000 frt költséggel ezen a tavaszon felépítendő termény és áruaktári épületnek vállalatba leendő kiadása tárgyában.

Az írásbeli zárt ajánlatok a vonatkozó árlejtési feltételek értelmében kiállítva 3000 frt készpénz vagy elfogadható értékpapír biztosíték kapcsán legkésőbb 1897. márczius hó 20-ik napja délelőtti 10 órájáig Salacz Ferencz vezérigazgató kezéhez beadandók.

A vonatkozó összes tervrajzok, költségvetés és árlejtési feltételek a Szarvasi Takarékpénztárban márczius 12-től kezdve minden hétköznapon délután 3 óratól 5 óráig megtekinthetők.

Az írásbeli zárt ajánlatok az igazgatóság márczius 20-ikán délelőtt 11 órakor tartandó nyilvános ülésében fognak felbontatni.

Az igazgatóság fenntartja magának minden esetre a jogot, hogy a benyújtandó ajánlatok közül szabadon választhat.

A Szarvasi Takarékpénztár igazgatósága.

Méh eladás.

Rohony Sámuelnél 30 kas
Zirzon-féle méh egyes kasok-
kal is jutányos áron eladó.

Legbiztosabb szer

Az általánosan elismert és jó hatásnak bizonyult.

„Barát ital“

czimü növényyszer gyomor-likőr készítményem székrekedés, étvágytalanság és az ebből eredő bajok ellen.

Használati könyvvel együtt egy üveg ára 40 és 80 kr. Kapható Szarvason Réthy Sándor ur iüszér üzletében.

Valamint a főraktárban nálam H.-M.-Vásárhelyen Árpád-utca 12. sz. a.

Zenke Zoltán.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni hogy a Mikolay Pál féle

Iüszér és rövidáru

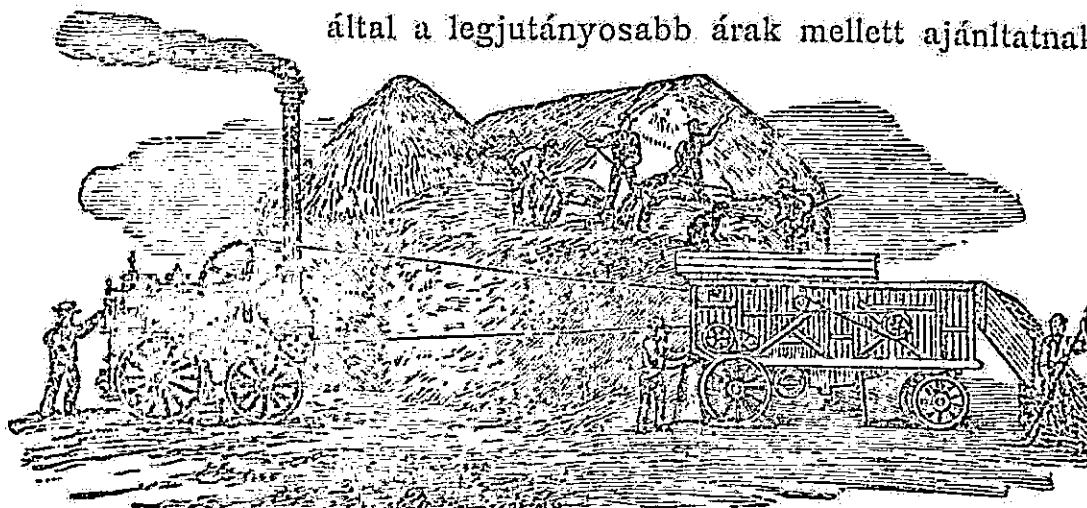
üzletet a mai napon átvettem s a mai kor igényeinek megfelelőleg rendeztem be. Mílön ezt a n. é. közönség tudomására hozom, biztositatom, t. vevőimet, hogy üzletemben mindent a legjutányosabb és legolcsóbb áron lehet beszerezni.

Tisztelettel :

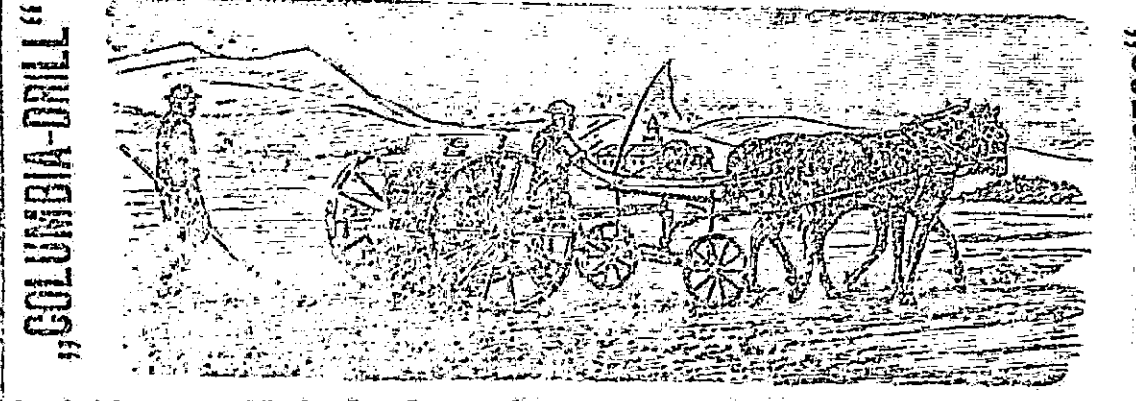
Ocsapó Soma.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH mezőgazdasági gépgyárosok
BUDAPEST, Váci-körút 63. sz.

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek 2 1/2 egész 12 lóerőig, szalma-kenyelők, hordó-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók,

„COLUMBIA-DRILL“
A legjobb sorvetőgépek, boronák, szecsakavágók, répavágók, kukorica-morzsolók, darálók, sörö-malmok, egytemes aczélekék, két- és háromvasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

A Szarvasi Takarékpénztár épületében, a Berger-féle ház irányában nyitó piacnehelyiség május 1-től számított egy vagy több évre haszonbérbe kiadó; bérelni szándékosok Salacz Ferencz takarékpénztári vezérigazgatótól jelentkezzenek.

A Szarvasi Takarékpénztár épületében, egy lakás melyet jelenleg Glózik István bérel, folyó ér ápril 24-kétől kezdve, egy vagy több évre haszonbérbe kiadó. Értekezni lehet Salacz Ferencz vezérigazgatótól.

Ekegyártásra külön szakosztály.

Első magyar gazdasági gépgyár részvény-társulat

Gőzcséplőink

a tökéletesség legmagasabb fokán állnak.

Magyarország legnagyobb és egyedüli gazdasági gépgyára mely a gazdálkodáshoz szükséges összes gazdasági gépeket gyártja.

Részletes árjegyzékkel és szakbaváó felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Kérjük minden kérdéssel kiralommal hozzánk fordulni, készítségel aünk kimerítő és felvilágosító választ.

C z i m :

Első magyar gazdasági gépgyár részvény-társulat
BUDAPESTEN.

Különlegességek borkészítési gépekben.

Czímre ügyelni tessék.

A gazdaközönség és a gépkereskedők figyelmébe!

Gazdasági géposztályunk raktáraiban, az éppen lefolyt ültetv váratiannul gyenge forgalma, mindennemű gazdasági gépekből u. m.:

4, 6 és 8 HP gőzcséplőkészletek, járgányok és járgányos cséplőgépek, Backer-rendszerü és Vidats-féle rosták, egy és többvasú ekék, boronák, rögtörő hengerek, vetőgépek, tengeri vetőkészüitékek, aratógépek és fúkaszálók, szecsakavágók, répavágók és zuzók, kukorica morzsolók és csöves tengeri darálók, egy és két járatu őrlőmalmok, olajpresek stb. stb.

nagymérvü készlet-összetorlóadását okozván, igazgató-águnk kapcsolatban azon határozatával, hogy egyes gazdasági gépek további gyártásával teljesen felhagyjunk, ezen nagy készletek, a jövő tavasz folyamán, rendkívüli mérsékelt árakon való eladását akarja eszközölni.

Ezt azon megjegyzéssel hozzuk a t. érdekelte közönség tudomására, hogy az eladás nemcsak egyes daralokban, hanem esetleg kisebb-többnyire tőmegében is történik, a szerint, a miut erre igényt tartó gazdák és hivattott kereskedők jelennek meg.

Eltéka alkalom kínálkozék mostan érdekeltelnek, olíment kitalán minőregü gazdasági gépeket és eszközöket, rendkívüli olcsó árak és előnyös feltételek mellett beszerezni.

Minden ezen tárgyra vonatkozó kérdé-üsködésre, mely egyenesen hozzánk czimzendő, szívesen fogunk felvilágosítással és ajánlatokkal szolgálni. Tisztelettel

SCHILLIK-féle vasöntőde és gépgyár r.-t
Budapest, Külső Váci-ut 29. 27.

KOVÁCS és MEZEY

BUDAPEST és KÖBÁNYA.

DREHER ANTAL

köbányai serfőzdőknek

FŐRAKTÁRA

Saison 1897.

Figyelmeltetjük a tisztelt regalebérítőket, sernagykereskedőket és vendéglősöket szíve kedjék

DREHER ANTAL

hordó és palackserrekre nézve

Kovács és Mezey Budapest

sernagykereskedői üzéghez fordulni.

Szállításokat eredeti Dreher minőség töltésben, egyes szállítások vagy évi kötések mellett, legjutányosabb árakban eszközölünk.

KOVÁCS és MEZEY

Dreher Antal főelanus-ítói,

tea, rum, törköly, likőr nagykereskedők,

Üzlet megnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemü közönség becses tudomására hozni, hogy Szarvason az új bazár épület első számú helyiségében (Árpád szálloda mellett)

műhelyem festő és

vegytisztító

intézetet nyit-

ottunk.

Műhelyem festő és vegytisztító intézetének megnyitása.

Elvállalunk

női-, férfi- és

gyermek ruhákat tovább-

há ágy és asztalterítőket,

szcba szőnyegeket, csik kefé-ügö-

nyöket stb. megfestés vagy vegytisztítás

vé. etl. Kárpított bútorok tisztítását kívánatra a

háznál is eszközölhetjük.

Üzletünket a mai kor igényeinek megfelelőleg úgy rendeztük

be, hogy a női-, férfi- és gyermek ruhák megfestését és vegytisztítását

a legjobb tőkélyre hozhassuk.

Kiváló tisztelettel:

MGLDVAY és ALGŠER.